

ØKxx Skærpede CSR-krav i Københavns Kommunes kontrakter (UDKAST)

Baggrund

På ØU-mødet den 13. april 2021 har et flertal (A, Ø, Å, B og F) pålagt Økonomiforvaltningen at undersøge mulighederne for at skærpe kommunens CSR-bilag og kontrollere og sanktionere eventuelle overtrædelser. Økonomiforvaltningen har på den baggrund udarbejdet en indstilling om rammerne for et skærpet CSR-bilag, som blev forelagt på ØU-mødet den [dato] i august 2021. Dette budgetnotat har til hensigt at håndtere finansieringen af arbejdet med kontrol og opfølgning på de skærpede krav, som var beskrevet i den nævnte indstilling.

Indhold

Et flertal i Økonomiudvalget har pålagt Økonomiforvaltningen: *” at undersøge, hvordan kommunens indkøbspolitik og CSR-bilag kan skærpes, således at kommunen i højere grad stiller krav til kommunens leverandører om at overholde internationale standarder for ansvarlig virksomhedsdrift, herunder menneske- og arbejdstagerrettigheder, samt hvordan kommunen kan kontrollere og sanktionere eventuelle overtrædelser af kravene.”*

Københavns Kommune (KK) stiller i sit CSR-bilag krav til overholdelse af arbejdstagerrettigheder, menneskerettigheder, antikorruption og grundlæggende miljøforhold i alle aftaler med en samlet skønnet værdi på over 1 mio. kroner. Mens kommunens arbejdsklausul skal vedlægges kontrakter på tjenesteydelser og byggeri udført i Danmark samt ved udbetaling af støtte og tilskud, så kan CSR-bilaget også anvendes på varekontrakter, hvor produktion eller andet arbejde udføres uden for landets grænser.

Selvom kommunen stiller CSR-krav i de fleste kontrakter, har der ikke tidligere været foretaget opfølgning på, om kravene bliver overholdt. Selvom KK er blandt de mest ambitiøse offentlige indkøbere ift. opfølgning og kontrol af kommunens arbejdsklausul, så er en række offentlige indkøbere i vores nabolande nu længere fremme i forhold til at følge op på krav i varekontrakter.

Skærpet CSR-bilag

CSR-bilaget skal opdateres med krav om overholdelse af FN's Retningslinjer for Menneskerettigheder og Erhverv, samt OECD's Retningslinjer for Ansvarlig Virksomhedsadfærd. Disse to regelsæt fastsætter relevante og internationalt anerkendte krav til ansvarlig handel og produktion, og indgår også som referencepunkter i Københavns Kommunes Indkøbspolitik 2019-2022.

CSR-bilaget opdateres også med skærpede krav til arbejdstagerrettigheder for alle medarbejdere, som udfører arbejde på kontrakten, uanset om det foregår i Danmark eller udlandet. Kravene tager blandt andet udgangspunkt i ILO 26 og 131 om *rimelig aflønning* og FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder, som giver ret til et retfærdigt

og gunstigt vederlag, der sikrer medarbejderen og dennes familie en menneskeværdig tilværelse.

Det nye CSR-bilag skærper ligeledes krav til arbejdsmiljø og sikkerhed. Reguleringen i bilaget vil på dette punkt tage udgangspunkt i EU's kemikalieliste over stoffer, som enten er forbudte eller stærkt risikofyldte. Sådanne krav sikrer både medarbejderens arbejdsmiljø og sundhed men har også en miljømæssig værdi.

Endelig skal bilaget skærpes med nye krav til dokumentation og opfølgning samt nye sanktioner, som er udarbejdet med udgangspunkt i erfaringerne fra kontroller af arbejdsklausulen i Danmark udført af indsatsen mod social dumping. Der er tilføjet nye krav om dokumentation for løn- og ansættelsesvilkår, samt at lønnen sikrer en rimelig levestandard, ligesom bilaget indeholder krav til virksomhedernes risikovurdering og egenkontrol og mulighed for fysiske kontroller hos leverandøren og alle dennes underleverandører.

Ny risikobaseret kontrolindsats

Med bevillingen kan CSR-enheden udbrede kendskabet til de nye krav på tværs af forvaltningerne i Københavns Kommune. Bevillingen dækker ligeledes indkøb af relevant systemunderstøttelse i kommunen, således at en del af risikovurderingen vil være automatiseret. Det er en stor fordel, da kommunen til enhver tid vil have mere end 1.000 kontrakter, som indeholder et CSR-bilag.

Yderligere vil CSR-enheden føre kontrol med, om kravene bliver overholdt for at sikre, at KK ikke anvender leverandører, der eksempelvis anvender børne- eller tvangsarbejde, underbetalt arbejdskraft eller farligt arbejdsmiljø eller belaster miljøet unødigt. Kontrollen vil blive udført efter en risikomodel svarende til den, der anvendes i Københavns Kommunes indsats mod social dumping. Det betyder, at enheden vil udvælge de kontakter til kontrol, som vurderes at have den største risiko for overtrædelse. På den måde sikres det, at enheden bruger ressourcerne mest målrettet, og at leverandører med styr på deres værdikæder ikke forstyrres unødigt.

CSR-enheden vil selv foretage alle kontroller hos virksomheder i Danmark. Det forventes, at der herudover vil blive udvalgt 2-4 kontrakter, hvor der årligt vil blive udført egentlige fabriksbesøg på produktionssteder i udlandet. Her vil CSR-enheden indgå i et samarbejde med hovedleverandørerne og med lokale partnere i de respektive lande. Erfaringen i indsatsen mod social dumping viser, at det er afgørende, at kommunens egne folk er en del af opfølgningen, både for at sikre den fornødne kompetence in-house, men også for at sikre en målrettet kontrol med udgangspunkt i de erfaringer, som kommunen allerede har med kontrol af sociale kontraktkrav. Samtidig vil det være nødvendigt at indhente ekstern rådgivning om nationale regler og lokale forhold. CSR-enheden vil derfor indhente ekstern kompetence til de fysiske kontrolbesøg og vurdering af lokale forhold, hvorfor der er afsat 500.000 kr. årligt til ekstern rådgivning og audit.

Som en del af den nye kontrolindsats foreslås det, at Københavns Kommune melder sig ind i *Electronics Watch*. Organisationen er en paraply for civilsamfundsorganisationer i hele verden, der arbejder for arbejdstagerrettigheder i IT-industrien, en af de mest belastede industrier i verden, når det handler om tvangsarbejde og andre menneskerettighedsovertrædelser. *Electronics Watch* tilbyder offentlige indkøbere hjælp med

opfølgning på CSR-krav i offentlige kontrakter og egentlige audits ved brug af lokale NGO'er og eksperter. En lang række offentlige indkøbere i Europa er allerede medlemmer, herunder *Sveriges Kommuner och Regioner*, samt en række europæiske universiteter og kommuner. Selvom man er tilknyttet organisationen, er det stadig den enkelte offentlige myndighed, der vælger, hvordan man vil reagere på de forhold, som organisationen afdækker.

Erfaring fra nabolandene og staten

CSR-enheden har indhentet erfaringer fra offentlige indkøbere i Norge, Sverige og Finland, samt Dansk Standard, som fører kontrol med svanemærkede produkter. Desuden er indhentet erfaringer fra kommuner og indkøbsfællesskaber, som allerede er tilknyttet *Electronics Watch*.

Den generelle erfaring er positiv – det kan i praksis lade sig gøre at stille relevante og ambitiøse krav – og føre kontrol med at kravene overholdes, uden at priser og udbud af produkter forringes. Kontrollerne er dog vanskelige og komplekse, hvorfor de ofte udføres en branche ad gangen og i samarbejde med eksterne aktører. Beløbet i budgetnotatet til ekstern rådgivning og kontrol er baseret på estimater fra Stavanger Kommune og Adda (det svenske SKI – Statens og Kommunernes Indkøb).

Erfaringen er, at leverandørerne oftest er imødekommende over for kontrol og ser det som en mulighed for at forbedre kravene og kontrollen med deres underleverandørerne. Det er ligeledes vurderingen, at skærpede krav og kontrol ikke har ført til højere tilbudspriser eller færre tilbudsgivere.

Forsvarets Materiel- og Indkøbsstyrelse en CSR-model, som foruden et CSR-bilag indeholder et struktureret opfølgingsregime og en risikobaseret tilgang med klare kriterier for leverandørerne. Denne er inddelt i tre risikoniveauer, hvor hver har sit opfølgingsregime – dette kan være selv-risikovurdering og kontrol i den fulde leverandørkæde. Modellen svarer i store træk til den, der foreslås indført i Københavns Kommune.

Økonomi

Tabel 1 – Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

1.000 kr., 2021 p/l	Styringsområde	2022	2023	2024	2025	I alt
Medarbejdertimer	Service	1.300	1.300	1.300	1.300	5.200
Ekstern rådgivning og audit	Service	500	500	500	500	2.000
Systemunderstøttelse	Service	300	100	100	100	600
Medlemskab af Electronics Watch	Service	75	75	75	75	300
Udgifter i alt (netto)		2.175	1.975	1.975	1.975	8.100

Risikovurdering og proces

Der er ikke nogen risici forbundet med forslaget.

Forsalg til aftaletekst

Fx "Parterne er enige om at ...

Der afsættes

- Xx mio. kr. på service i 2021-2024 til ..."

-

Bevillingstekniske oplysninger

Tablet 2 - Udgifter til service, overførsler eller finansposter

1.000 kr., 2021 p/l	Udvalg	Bevilling	2022	2023	2024	2025	I alt
Medarbejdertimer	ØU	1170, KEID service	1.300	1.300	1.300	1.300	5.200
Ekstern rådgivning og audits	ØU	1170, KEID service	500	500	500	500	2.000
Systemunderstøttelse	ØU	1170, KEID service	300	100	100	100	600
Medlemskab af Electronics Watch	ØU	1170, KEID service	75	75	75	75	300
Udgifter i alt			2.175	1.975	1.975	1.975	8.100

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☒
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse og matrikelnummer											